

चक्रवर्कम् 39, 7.

— caus. यमयति (nach Andern यामयति) Duārcp. 19, 71. 32, 81 (परिवेषणे und अयपरिवेषणे). in Schranken halten Çat. Br. 14, 1, 2, 4, 6, 7, 3. 8. Rāga-Tar. 4, 670. in Ordnung bringen: परिवृत्तं किरिटं तद्यमयन् (so die ed. Bomb.) MBh. 7, 1269. मूर्धज्ञान्यमयस्व MBh. 9, 1876. यमयन्मूर्धज्ञान् 3385. बन्धे संसिनि चैकहस्तयमिता: पर्याकुला मूर्धजा: Çāk. 29. अयमितनख nicht in Ordnung gehalten, vernachlässigt Megh. 89. einhalten (die Stimme) Lāṭṭ. 5, 3, 5. 12, 5.

— intons. ययम्यते, ययमीति P. 7, 4, 85, VArtt. Schol. zu 83.

— अयि 1) aufrichten, ausbreiten über: या वः शर्म सति द्राघ्ये यच्छताधि RV. 1, 83, 12. — 2) erheben zu: देवेयु मे अयि कामा अयंसत (pass.) RV. 10, 64, 2.

— अनु lenken, richten: मनः पश्चादनु यच्छति रश्मयः RV. 6, 73, 6. ऋतस्य रश्मिमनुयच्छमाना 1, 123, 13. सीतां पूयानु यच्छतु 4, 37, 7. मर्तमनुयतं वधस्त्रैः auf welchen die Geschosse gezückt sind 5, 41, 13. प्रत्वा तं इन्द्रं श्रुत्यानु येमुः etwa anordnen, aneinanderröhen 6, 21, 6. med. sich richten nach, nachfolgen: पितृणां शक्तीरनुयच्छमानाः 1, 109, 3. अनु कृत्ते वसुधिति येमते 4, 48, 3.

— अत्तर anhalten, Einhalt thun; drinnen halten: अत्तर्यच्छु जिघांसतो वज्रम् RV. 10, 102, 3. अत्तर्यच्छु मधवन्पाहि सोमम् VS. 7, 4. TS. 2, 2, 12, 4. अत्तर्यच्छु मे मनः Āçv. Grh. 3, 6, 8.

— आ 1) anspannen, aufziehen (ein Gowebe u. dgl.), dehnen, ziehen (eine Linie u. s. w.), verlängern RV. 10, 130, 1. दुन्दुभिम् AV. 6, 38, 4. वाहू 63, 1. 137, 3. 9, 3, 3. मेखस्ताम् Kāṭh. 24, 9. die Zügel Lāṭṭ. 2, 8, 12. Kāṭh. Çr. 8, 3, 12. 16, 8, 7. fgg. — Suçr. 1, 286, 19. परशिर अयच्छति ausstrecken Vop. 23, 19. अयच्छति कृपाद्भ्रुम् hinaufziehen P. 1, 3, 28. Sch. (Bogon und Pfeil) spannen und anlegen, zielen: अयच्छतः AV. 6, 66, 2. प्रति-हितामायताम् (शुभु) 11, 1, 1. Kāṭh. 34, 18. यथेषुरायतानस्ता Çat. Br. 3, 7, 2, 2. Mūnd. Up. 2, 2, 3. धनुरायम्य MBh. 1, 148. 6460. 7040. 3, 8665. R. 1, 66, 9. 3, 50, 9. अयतमुक्तेन शरेण so v. a. von einem gespannten Bogen abgeschossen R. 5, 31, 30. शरैः पूर्णायतात्सृष्टैः 7, 7, 7. HARIV. 13413. तां तु शक्तिम् — देर्ध्यामायम्य — चित्तेप so v. a. ausholend MBh. 7, 4028. वाणमुद्यतमायसीत् so v. a. zog zurück (उपसंहृतवान्, संकृतवान् Comm.) BHATT. 6, 119. hinziehen, den Ton SHADV. Br. 2, 2. anhalten, den Athem GOBH. 4, 3, 5. KAUC. 47. M. 3, 217. 11, 149. Jāṭh. 1, 24. Būlg. P. 3, 14, 31. zügeln: आत्मनात्मानम् 10, 49, 25. med. eingespannt sein (am Wagen) RV. 3, 6, 8. sich strecken P. 1, 3, 28. Vop. 23, 17. Spr. 3739. ausstrecken (ein Glied des eigenen Körpers) P. 1, 3, 28. VArtt. Vop. 23, 17. अयच्छते पाणिम् P., Sch. पश्चाद् अर्भवति हरिणाः स्वाङ्गमायच्छमानः ad Çāk. 78. पदान्यायच्छते macht grosse Schritte Spr. 3762. वस्त्रमायच्छते wohl lang herabhängen lassen P. 1, 3, 75. Sch. ausbreiten, an den Tag legen (सूचने) Vop. 23, 19. दिव्यनारीभिः — अयमायच्छमानाभिः — अनुत्तमाम् BHATT. 8, 46. = स्वीकुर्वाणाभिः Comm. दक्षिणपूर्वायतां कर्षुं खात्वा nach Südost gezogen, — sich ausdehnend Kāṭh. Çr. 25, 8, 3. वेदिं विद्ध्यत्सृष्टो प्राडा-यताम् KAUC. 137. उदगायता, प्रागायता (लेखा) Āçv. Grh. 1, 3, 1. Būlg. P. 5, 16, 8. सव्यायतं कृत्वा वेषं विपरिवर्त्य च nach links geschoben (NILAK. trennt स व्यायं und erklärt व्यायतं व्यापारं यत् कृत्वा) MBh. 4, 809. अयत gestreckt, gedehnt, lang AK. 3, 2, 18. H. 784. 1428. HALĀ. 4, 66.

VI. Theil.

अयतलोचना MBh. 3, 2217. 2388. 2466. 2674. 3000. R. 1, 9, 24. 2, 24, 29. 59, 16. Spr. 368. 1231. BRAHMA-P. in LA. (II) 33, 3. पोत्रमण्डलैः Rr. 1, 17. — MBh. 1, 1779. R. 1, 3, 7. 2, 80, 9. R. GORR. 2, 8, 42. 4, 40, 55. Suçr. 1, 13, 10. 123, 1. RAGH. 9, 59. COLEBR. Alg. 74. Spr. 997. Kām. NITIS. 16, 4. 16. KATHAS. 26, 259. 34, 32. Būlg. P. 4, 6, 32. चतुरस्र länglich vier-eckig Āçv. GRH. 2, 8, 10. COLEBR. Alg. 271. समचतुरस्र 293. दीर्घचतुरस्र. समलम्ब 38. अयतार्थ 308. lang (in der Zeit) Suçr. 1, 242, 7. 8. क्लेया Spr. 4609. तृष्ठा AK. 3, 4, 28, 218. RAGH. 19, 20. Būlg. P. 2, 7, 33. मल्लं कुर्यादनायतम् KATHAS. 34, 199. अयतीवासविवोगविपमयायतम् (वृत्तात्मम्) 103, 129. अयतम् angespannt so v. a. gewaltsam, plötzl. Çat. Br. 14. 7. 1. 15. — 2) herbeiziehn, — bringen; hinbringen: आ त्वं यच्छतु हरितो न सूर्यम् RV. 1, 130, 2. 8, 4, 2. आ तै वत्सो मेनौ यमत् 11, 7. 21, 4. 32. 23. 34, 2. 4, 22, 8. 32, 15. 6, 23, 8. स नः सोमो देवेषा यमत् 9, 44, 5. अयिञ्चा यमत् 8. 81, 3. ग्रीर्धायतम् hingezogen zu, gerichtet auf 7. — 3) so v. a. यम् 3): शर्मवदास्मा अयोसि (v. 1. अयोसि) ich habe mich wie ein Schirm vor ihn ausgebreitet, stehe wie ein Schild vor ihm AIR. Br. 2, 40. — 4) अयत m. v. 1. für अयति Zukunft AK. 2, 8, 1, 29. — Vgl. अनायत, आयति, आयत्त र fgg., आयाम, कृत्स्नायत, पदायत, पदायता. — caus. 1) hinbringen zu, versetzen in: आ नः सुमेयुं यामय (यमय Padap.) RV. 8, 3, 2. प्रिया देवेषा यामयति (यम Padap.) 162, 16. — 2) strecken Suçr. 2, 28, 16. — 3) entfalten, an den Tag legen: अयामितमहवीर्यं (नारायण) MBh. 12, 2402. — 4) med. caus. zu अयच्छते P. 1, 3, 89. Vop. 23, 58.

— अय्या 1) dehnen, hinziehen, den Ton AIR. Br. 5, 3. ziehen, beim Saugen: ऊयः Kāṭh. 10, 11. — 2) med. anziehen, an sich nehmen: अय्ये सद्वाडिभि युष्ममभि सद् आ यच्छस्व (verleihe Comm.) VS. 3, 38. — 3) zielen auf: मा न इन्द्राय्यै दिशः सूरौ अय्युषा यमन् RV. 8, 81, 31. तमयायत्या-विद्यत् er zielte auf ihn und traf AIR. Br. 3, 33. Çat. Br. 1, 7, 1, 1. 4, 3. 3, 3, 10. — 4) vorwechsell mit अय्यान् in der Stelle: स प्रजापतिं पितरमभ्यायच्छन् (= प्रत्यागतवान् Comm.) तमव्रवीत् कथा माभ्यायच्छसीति ÇĀKH. Br. 6, 2. — Vgl. अय्ययसेन्य.

— उदा 1) herausheben, — holen: सूर्यस्त्वा मृत्योर्ददयच्छतु रश्मिभिः AV. 5, 30, 15. — 2) med. in der Bod. von गन्धन P. 1, 2, 13, Sch.

— उपा zeigen, an den Tag legen: नोपायद्यं (oder zu उप) भयन् BHATT. 7, 101.

— निरा 1) ausstrecken: निरायतपूर्वकाय Çāk. 8. — 2) her- skriegen: निरायत्याश्चय शिष्मम् Çat. Br. 13, 3, 2. AV. 20, 133, 3.

— पर्या, पर्यायत (= परि + आ) adj. überaus lang R. 5, 28, 14.

— व्या 1) act. auseinanderziehen, — zerren: चर्म Lāṭṭ. 4, 3, 7. med. sich um Etwas (loc.) zerren, — abmühen, — streiten, kämpfen TBr. 1, 2, 6, 6. चर्मकर्ते व्यायच्छते 7. 3, 6, 3. 2, 1, 6, 2. TS. 3, 1, 3, 2. राष्ट्रै व्यायच्छते ये संग्रामं संपत्तिं 4, 6, 3. 7, 5, 9, 3. 1, 5, 5. Çat. Br. 13, 1, 6, 3. Kāṭh. Çr. 13, 3, 7. MBh. 1, 7015. इदं श्रेयः परमं म. माना व्यायच्छते मुनयः 3, 12740. 5, 825. अन्योऽन्यस्पर्धया — व्यायच्छन् महारथाः 6, 1661. व्यायच्छमानं गद्या दिनु सर्वासु 6, 2773. 16, 90. R. 6, 91, 23. Spr. 3038. BHATT. 6, 119. SADDH. P. 4, 27, a. b. (यमित्वा). auch act. MBh. 4, 1960 (wo mit der ed. Bomb. व्यायच्छतस्तव zu les. ist). HARIV. 3112. वरं व्यायच्छतो मृत्युर्न गृहीतस्य बन्धनम् (so ist zu lesen) MĀKH. 102, 7. स्त्रीषु व्यायच्छतः schäkern Suçr. 1, 328, 7. — 2) व्यायत a) auseinandergerissen, getrennt: